ଶ୍ରୀମତୀ କୁସୁମ ଲତା ସିଂଘଲ

ବନାମ

ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ରାଜସ୍ଥାନ,

ଜୟପୁର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଜୁଲାଇ 16,1990

[ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସବ୍ୟସାଚୀ ମୁଖାର୍ଜୀ ଏବଂ କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି]

ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961/ଆୟକର ନିୟମାବଳୀ, 1962: ଧାରା 132 (5), (7)/ନିୟମ 112A- I.T.କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ- କରଦାତା ମୂଲ୍ୟବାନ ସାମଗ୍ରୀ ଫେରସ୍ତ ପାଇବାକୁ ହକଦାର କି ।

ଆବେଦନକାରୀ ବାବା ବ୍ରାଣ୍ଡ ତମାଖୁର ମହଜୁଦକାରୀ ଭାବେ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ, ଯିଏ ଦ୍ରବ୍ୟର ଜଣେ ସବ-ଡିଲର ଥିଲେ, ସେ ସବୁବେଳେ ତାଙ୍କ ସହିତ ରହୁଥିଲେ ।

ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ଚଢ଼ଉ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷପତ୍ର ଏବଂ ହିସାବ ବହି ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା । ଆୟକର ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 112A ସହିତ ପଠିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132ର ଉପ-ଧାରା (5) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ନୋଟିସ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ହିସାବ ବହି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ଫେରସ୍ତ ଦାବି କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 (5) ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ, ସେ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ଅଳଙ୍କାରଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କର ଏବଂ ଏହାକୁ ତାଙ୍କର ଅପ୍ରକାଶିତ ଆୟ ସୂଚାଇବା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 (1) ଅନୁଯାୟୀ ସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ସମ୍ପତ୍ତି ଜବତକୁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତଥାପି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 (5) ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା

ଆଦେଶକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷପତ୍ର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଫେରାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଯଦି ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ବେଆଇନ, ତେବେ ଅଳଙ୍କାରର ଜିନିଷପତ୍ର ଫେରାଇବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ । ରାଜସ୍ୱ ପକ୍ଷରୁ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ଗହଣାର ମାଲିକ କିଏ ସେ ବିଷୟରେ ବିବାଦ ଥିଲା, ସେହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଫେରାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଦୋଷ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି,

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ :(1) ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତିରେ ବିଚାରାଧୀନ ଅଳଙ୍କାରର ମାଲିକାନା ସମ୍ପର୍କିତ ବିବାଦର ସମାଧାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । [397F]

(2) ତତ୍କାଳୀନ ବିବାଦରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 (5) ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବୈଧ କି ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତିତ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ବୈଧତା ନିର୍ବିଶେଷରେ, ସ୍ୱାମୀ ଯେଉଁ ପ୍ରମାଣ କିମ୍ବା ସାକ୍ଷ୍ୟରେ ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ଗ୍ରହଣାକୁ ତାଙ୍କର ବୋଲି ଦାବି କରିଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ଲୋପ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତାହା ଅସ୍ତିତ୍ୱହୀନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରମାଣ ହୋଇଥିବାରୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଫେରାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ଯଥାର୍ଥ ବୋଲି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା ।ଯଦି ଏହା ହେଉଛି ସ୍ଥିତି, ତେବେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଇନରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି ଯାହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ ।[397E- G]

ଆସେନର ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ, କାଲିକଟ, **[1975] 101 ITR 854**; *ଜେ. ଆର. ମାଲହୋତ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତି, ଜୁଲୁନ୍ଦର,* **[1976] 2 SCR 993** ଏବଂ *ବାଣିଜ୍ୟିକ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ, ମାଡ୍ରାସ ବନାମ ରାମକିଷନ ଶ୍ରୀକିଶନ ଝାଭେର*, **AIR 1968 SC 59**, ପ୍ରଭେଦ କରାଗଲା ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା :ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ (ଦେୱାନୀ) ସଂଖ୍ୟା 15327/1989 ।

ଡି. ବି. ଦେୱାନୀ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2161/1988ରେ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 18.7.1989 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସି. ଏସ୍. ଅଗ୍ରୱାଲ, ଏଚ୍. ଆର୍. ପାରେଖ, ଏସ୍. କେ. ଜୈନ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଓ. ପି. ବୈଶ, ଏସ୍. ରାଜପ୍ପା ଏବଂ କୁମାରୀ ଏ. ସୁଭାଶିନୀ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସବ୍ୟସାଚୀ ମୁଖାର୍ଜୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା । ଏହା ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜୁଲାଇ 18,1989 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଏକ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ । ଏଠାରେ ଆବେଦନକାରୀ ଅର୍ଥାତ୍ ଶ୍ରୀମତୀ କୁସୁମ ଲତା ସିଂଘଲ, ସମସ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ, ମେସର୍ସ ଲତା ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀର ନାମ ଏବଂ ଶୈଳୀରେ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସେ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ମେସର୍ସ ଧରମପାଲ ପ୍ରେମଚାନ୍ଦ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ମିତ ବାବା ବ୍ରାଣ୍ଡ ତମାଖୁର ଜଣେ ଅଧିକୃତ ମହଜୁଦକାରୀ ବୋଲି ଦାବି କରନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଆର.କେ. ସିଂଘଲ ହେଉଛନ୍ତି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ । ଆବେଦନ ଅନୁଯାୟୀ ରାୟରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଶ୍ରୀ ଆର.କେ. ସିଂଘଲ ଜୟପୁରର ଶାସ୍ତ୍ରୀ ନଗରରେ ଏକ ଘର ସଂଖ୍ୟା E-117 ର ମାଲିକ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ସମସ୍ତ ସମୟ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସହିତ ରହୁଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ସିଂହଲ, ଲତା ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଜଣେ ଅଂଶୀଦାର ଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ମେସର୍ସ ଲତା ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ଜଣେ ସବ-ଡିଲର ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 134 (ଏଠାରେ 'ଅଧିନିୟମ' ବୋଲି କୁହାଯିବ) ଅନୁଯାୟୀ 25/26 ନଭେମ୍ବର, 1987ରେ ଉକ୍ତ ପରିସରରେ ଏକ ଚଢଉ କରାଯାଇଥିଲା । ଅନୁସନ୍ଧାନ ସମୟରେ, 1987 ମସିହା ନଭେମ୍ବର 26 ତାରିଖରେ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷପତ୍ର ଏବଂ ହିସାବ ବହି ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଆୟକର ନିୟମାବଳୀ, 1962 (ଏଠାରେ 'ନିୟମାବଳୀ' ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି)ର ନିୟମ 112A ସହିତ ପଠିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 ର ଉପ-ଧାରା (5) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ପଠାଯାଇଥିଲା ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନରେ, ଆବେଦନକାରୀ 26 ନଭେମ୍ବର, 1987 ରେ ଜବତ ହୋଇଥିବା ହିସାବ ବହି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷପତ୍ର ଫେରସ୍ତ ଦାବି କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ବହି ଏବଂ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷପତ୍ର ରଖିବା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିବାରୁ ଫେରସ୍ତ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନ ଅନୁଯାୟୀ ରାୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 (1) ଅନୁଯାୟୀ ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ ସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ଅନୁମତି ବୈଧ କିମ୍ବା ଆଇନଗତ ନୁହେଁ । ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ ସନ୍ଧାନ ମନ୍ଦ ଥିଲା । ଅନୁସନ୍ଧାନ ସମୟରେ ପ୍ରାୟ 4,58,089 ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ରୂପା ଏବଂ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ମିଳିଥିଲା ଏବଂ କିଛି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୂପା ଏବଂ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ମଧ୍ୟ ମିଳିଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଜବତ କରାଯାଇନଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ହିସାବ ବହିର ଆଲୋକଚିତ୍ରର ପ୍ରତିଲିପି ଦାଖଲ ପରେ ଫେରାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 (1) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ନୁହେଁ ଏବଂ ତେଣୁ, ସମ୍ପତ୍ତିର ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତକୁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଧାରା 132 (7) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 (5) ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଫେରାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏଥିଯୋଗୁଁ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ, ଆବେଦନକାରୀ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥିତ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସି.ଏସ୍. ଅଗ୍ରୱାଲ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଯଦି ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ବେଆଇନ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଏପରି ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରମାଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ 2,97,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ଜିନିଷପତ୍ର ଫେରସ୍ତ କରାଯିବା ଯୋଗ୍ୟ । ତଥାପି, ଆମେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ । ଏହି ଘଟଣାରେ ପତ୍ନୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ସେହି ଏକ ପରିସରରେ ରହୁଥିଲେ । ଜବତ ହୋଇଥିବା ହିସାବ ବହି ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତ କରିବାର କ୍ଷମତା ପତ୍ନୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 (5) ଅନୁଯାୟୀ

କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀ ସିଂହଲ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ ସଂବଧିତ ଅଳଙ୍କାର କିମ୍ବା ଗହଣା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଥିଲା ।

ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥିତ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବୈଶ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 ର ଉପ-ଧାରା (5) ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସିଂହଲଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଏକ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ ପ୍ରତି ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତରେ, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆର.କେ. ସିଂହଲ ସନ୍ଧାନ ସମୟରେ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଶପଥ ମାଧ୍ୟମରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହା ତାଙ୍କର ଏବଂ ସେ ଏହାକୁ ତାଙ୍କର ଅପ୍ରକାଶିତ ଆୟର ସୂଚାଏ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବାକୁ ଦାବି କରିଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଆର.କେ. ସିଂହଲ, ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିଥିବା ପ୍ରମାଣ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଚଳିତ ବର୍ଷ ଆୟକର ଆକଳନ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଆୟ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ଦଖଲରୁ ପ୍ରାପ୍ତ 1, 16,550 ଟଙ୍କାର ଅପ୍ରକାଶିତ ନଗଦ ଏବଂ 2,97,750 ଟଙ୍କାର ଅତ୍ୟଧିକ ଅଳଙ୍କାର ସମେତ ମୋଟ 4,00,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ସମର୍ପଣ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ ସେ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟରୁ ଉପାର୍ଜନ କରିଥିବା ଦାବି କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ, ଏହା ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ଗହଣାର ମାଲିକ କିଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଏଗୁଡ଼ିକ କାହାର, ସେ ବିଷୟରେ ବିବାଦ ଅଛି । ଯଦି ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ଗହଣାର ଜିନିଷପତ୍ର ଫେରାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ ମନା କରିଦେଇଛନ୍ତି, ତେବେ ଏପରି ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ନିନ୍ଦା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦିଓ ସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଜବତକୁ ଅବୈଧ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି, ଏହା ବେଆଇନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବିବାଦର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇ ନାହିଁ, ଆମେ କହିପାରିବା ନାହିଁ, ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମାମଲାରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ, କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ,ଯେ କୌଣସି ପକ୍ଷ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ କରାଯାଇଛି ।

ଏହା ଭଲ ଭାବରେ ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ଯେ ବିଚାରାଧୀନ ଅଳଙ୍କାରର ମାଲିକାନା ସମ୍ପର୍କିତ ବିବାଦକୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ପଦ୍ଧତିରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ସଂରକ୍ଷିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅଗ୍ରୱାଲ *ଆସିନା ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ, କାଲିକଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ*, [1975] 101 ITR 854 ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପ୍ରତି ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ କେରଳ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଜଣେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହେପାଜତରୁ ଜବତ ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ସାଧାରଣତଃ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଫେରସ୍ତ

କରାଯିବା ଉଚିତ, ଯାହାଙ୍କ ହେପାଜତରୁ ତାହା ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ଥିତି ଏପରି ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ସଂବଧିତ ସାମଗ୍ରୀର ମାଲିକାନା ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଯାହାଙ୍କ ହେପାଜତରୁ ସାମଗ୍ରୀ ଜବତ ହୋଇଛି ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସାମଗ୍ରୀ ଫେରସ୍ତ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ବିବାଦ ଥିବାବେଳେ ସାନି ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାରେ ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ସେଥିରେ ଥିବା ଅବଲୋକନ କୌଣସି ନଜିର ହେବ ନାହିଁ ।

ଜେ.ଆର. ମାଲହୋତ୍ରା ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଅତିରିକ୍ତ ଦୌରା ବିଚାରପତି, ଜୁଲୁନ୍ଦୁର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ, [1976] 2 SCR 993 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କିଛି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବିଷୟ ସମର୍ଥନରେ ଥିଲା ଯେ ରାଜସ୍ୱ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଜବତ ହୋଇଥିବା ଟଙ୍କାକୁ ଏହି ଆଳରେ ରଖିପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଏକ ଦାବି ରହିବ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଏବଂ ଜବତ ଭୁଲ ଥିଲା ସେଠାରେ ରାଜସ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ଟଙ୍କା ରଖାଯାଇପାରିବ । ଆମେ ଭୟ କରୁଛୁ ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଉପରୋକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିବା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ଆଲୋକରେ କୌଣସି ଲାଭଦାୟକ ନୁହେଁ । ଉକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବାଣିଜ୍ୟିକ ଟିକସ ଆୟୁକ୍ତ, ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ, ମାଡ୍ରାସ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ରାମକିଶନ ଶ୍ରୀକିଶନ ଝାଭର ଇତ୍ୟାଦି, AIR 1968 SC 59 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଏହି ଆଧାର ବାକ୍ୟକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ସନ୍ଧାନ ବେଆଇନ ଭାବରେ ଜଣାପଡେ, ସେତେବେଳେ ସାମଗ୍ରୀ ଫେରସ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ । ସାଧାରଣତଃ କହିବାକୁ ଗଲେ, ତାହା ହିଁ ହେବ । ଏହି ଆଧାର ବାକ୍ୟଟି ଅସାଧାରଣ, କିନ୍ତୁ ଏହି ମାମଲାରେ ଆମେ ଅନୁଭବ କରିଥିବା ବିବାଦକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆମର ସ୍ପଷ୍ଟ ମତ ଯେ ଏହି ନିବେଦନ ଏହି ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ କୌଣସି ସହାୟକ ହେବ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀ ଅଗ୍ରୱାଲ ଆହୁରି ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ମୂଳ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ଧାରା 132 (5) ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଅବୈଧ ବୋଲି ଧରାଯାଏ, ତେବେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଅବୈଧ ହେବ ଏବଂ ତେଣୁ, ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ସନ୍ଧାନର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଅବୈଧ ହେବ ଏବଂ ନଥିଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଏପରି ବୟାନକୁ

ଆଉ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତତ୍କାଳୀନ ବିବାଦରେ ଆମେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 132 (5) ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବୈଧ କି ନାହିଁ ତାହା ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତିତ ନୁହଁ, କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ବୈଧତା ନିର୍ବିଶେଷରେ, ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରମାଣ କିମ୍ବା ପ୍ରାମାଣିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ, ଯେଉଁଠାରେ ସେ ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ଗହଣାଗୁଡ଼ିକୁ ତାଙ୍କର ବୋଲି ଦାବି କରିଛନ୍ତି, ତାହାକୁ ଲୋପ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ତାହା ଅସ୍ତିତ୍ୱହୀନ ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ । ସର୍ବପରି, ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ସହିତ ଆମେ ଚିନ୍ତିତ ଯେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଅଳଙ୍କାର ତାଙ୍କର ଅଟେ । ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟମୂଳକ ଛାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବାରୁ, ଆମ ମତରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ସମାନ ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଫେରାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାରେ ଅନାଗ୍ରହ ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା । ଯଦି ଏହା ସ୍ଥିତି, ତେବେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଇନରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି ଯାହା ପାଇଁ ଏହି ନ୍ୟାୟଳୟ ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧନ ଆବଶ୍ୟକ । ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ପାଇଁ ଏହି ଆବେଦନ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏହି ପରିସରରେ, ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ବିନା ଖାରଜ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଯଦି କିଛି ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତିକାଳୀନ ଆଦେଶ ଥାଏ, ତାହା ବାତିଲ ହୋଇଯାଏ ।

ଆର୍. ଏସ୍. ଏସ୍. ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।